

NTNUs tilleggsnotat til beslutningsgrunnlag til regjeringen 27.11.17

Kunnskapsdepartementet (KD) har bedt NTNU og Statsbygg i fellesskap utarbeide et grunnlagsmateriale for regjeringens beslutning om konseptvalg for "Framtidig lokalisering av campus for NTNU", jf. brev av 1. september 2017. Materialet skal bygge på foreliggende konseptvalgutredning (2014), KS1-rapport (2015) og andre utredninger som er relevante for oppdraget. Rapporten ble sendt til Kunnskapsdepartementet 27. november 2017.

Dette notatet omtaler momenter som NTNU ønsker å sette særlig søkelys på, av hensyn til universitetets virksomhet og utvikling.

Eierskap til bygg

NTNU er i henhold til hovedmodellen for universiteter en selvforvaltende institusjon og driver i dag en kostnadseffektiv forvaltning, drift og videreutvikling (FDVU) av bygningsmasse og anlegg. Det betyr at NTNU har forvaltningsansvar for egne eiendommer og selv kan avhende fast eiendom med departementets samtykke eller etter generelle regler.

At NTNU også i fremtiden er selvforvaltende og eier egen bygningsmasse er avgjørende for at NTNU skal kunne fortsette å benytte bygg og infrastruktur som viktige strategiske virkemidler. Utvikling av campuser og bygninger bidrar til å videreutvikle NTNU som et attraktivt universitet. Gjennom en kontinuerlig utvikling av campus skaper vi en infrastruktur for utdanning, forskning, formidling og nyskaping som gjør det mulig for NTNU å nå målet om å være et attraktivt, internasjonalt fremragende universitet.

Som selvforvaltende institusjon vil NTNU kunne planlegge vedlikehold og teknisk oppgradering i henhold til faglige behov og strategiske prioriteringer. Videre kan NTNU opptre mer dynamisk og handle raskt også ved behov for mindre endring og utvikling. Som hovedprinsipp skal arealer og bygninger utvikles i tråd med langsiktige strategiske planer for virksomheten, men noen ganger er det behov for mer dynamikk gjennom mindre endringer. For eksempel ved behov for utvikling av arealer for mer innovative utdanningsformer har NTNU hatt muligheten til å justere raskt på egne planer og raskere realisere mer fremtidsrettet læringsareal, i henhold til den faglige utviklingen.

For at NTNU fortsatt skal lykkes i sitt arbeid med å utvikle bygninger og campuser i tråd med strategiske prioriteringer er det viktig at en fortsatt er selvforvaltende også for nye arealer. Forvaltning og utvikling av bygg og infrastruktur må også i fremtiden ses i umiddelbar sammenheng med NTNUs behov for faglig utvikling. For å ivareta den åpenbare nytten

Postadresse	Org.nr. 974 767 880	Besøksadresse	Telefon	Saksbehandler
7491 Trondheim Norway	postmottak@ntnu.no www.ntnu.no	Høgskoleringen 1 Hovedbygningen	+47 73595000	Merete Kvidal

kjernevirksomheten har av rollen som selvforvaltende universitet må prosjektmodellen for videre arbeid tilpasses dette.

Studenthybler på campus

Studentsamskipnaden i Trondheim har gjennomført en mulighetsstudie som viser at en konvertering av lite egnede kontorarealer i Sentralbygg 1 og 2 på Gløshaugen til studentboliger gir en mer effektiv utnyttelse av eksisterende bygningskropp.

De siste års helse- og trivselsundersøkelser blant studenter (SHoT) viser at stadig flere studenter sliter med ensomhet og psykiske plager. NTNU ønsker derfor studentboliger på campus med fellesløsninger som gjør at studentene har gode sosiale soner og «blir sett» av medbeboere hver dag. Dette vil være et bidrag til å forebygge blant annet ensomhet. Internasjonalt ser vi at universiteter som har studentboliger på campus har lavere frafall og høyere gjennomføringsgrad¹.

Integrering av studentboliger på campus vil bidra til å nå NTNU's mål om et «levende campus» samtidig som det også er i samsvar med Trondheim kommunes fortettingspolitikk. Med studentboliger på campus vil man sørge for at det er folk på campus til alle døgnetts tider og gjennom hele uka.

Studentboliger vil være et helt nytt tilbud som man ikke har på campus i dag og som vil gi muligheter til å eksperimentere/prøve noe nytt. Det er et ønske å få til sambruk av arealer og fleksibilitet. F.eks. kan arealer benyttes både som læringsarenaer og sosiale arenaer både for studenter som bor på campus og for alle andre studenter, ansatte og andre som oppholder seg på campus. En slik fleksibilitet og utprøving av nye måter å bruke arealer i fellesskap på, vil kunne stimulere til utvikling av identitet og kultur samt viske ut skillene mellom ulike arealkategorier. Denne type «identitetsarealer» vil kunne gi gevinster både sosialt og faglig.

I tillegg til en omstrukturering av eksisterende bygningsmasse er det også ønskelig at det settes av tomtearealer til eventuelle fremtidige studentboliger på eller nært opp til campus. Investering til studentboliger dekkes gjennom den etablerte offentlige finansieringsordningen for studentboliger.

Arbeidsplasser for vitenskapelig ansatte

Arealnormen i offentlige byggeprosjekter skiller mellom kontorarealer og spesialarealer som vitenskapelig areal, undervisningsareal eller laboratorier. Dette gir god mening i mange sammenhenger.

Imidlertid er det slik at i universitet- og høgskolesektoren, vil arbeidsplassen for en spesiell type kunnskapsarbeidere, de vitenskapelig ansatte, skille seg fra administrativt ansatte. For administrativt

¹ For eksempel: University of Maryland: [On-campus student housing strategic plan](#), basert på studier av relasjonen mellom å bo på campus og gjennomføringsgrad

ansatte vil arbeidsplassen være sammenlignbar med andre statlige arbeidstakere. For en del vitenskapelig ansatte, vil kontoret i seg selv være laboratorium og undervisningsareal da det foregår både forskning/vitenskapelig arbeid og undervisning/veiledning ved arbeidsplassen. Dette bør gjenspeiles i arealnормen for arbeidsplasser innenfor Universitets- og høyskolesektoren.

For flere av fagene ved NTNU er kontorarbeidsplassen en del av forskningsinfrastrukturen. Der en innenfor medisinske eller naturvitenskapelige fag benytter laboratorier foregår selve forskningsprosessen innenfor noen av fagene i samfunnsvitenskap og humaniora som en *argumentativ skriveprosess* på kontoret. Flere fag samler arkivmateriale som brukes som kilder, og de har behov for bøker som ikke er, og heller ikke vil bli digitalisert. For å utnytte forskningstiden effektivt stiller det krav til at arealene legger særskilt til rette for konsentrasjon og bruk av forskningsmateriale som må være tilgjengelig over tid.

Kontoret er også et mye brukt møterom der det skjer en-til-en-veiledning av studenter og stipendiater. Vitenskapelig ansattes tilgjengelighet for studentene er avgjørende for studiekvalitet og kandidatens kvalifikasjoner. Særskilt i fag hvor det gjennomgående er flere studenter per underviser, og et høyere omfang av veiledning, er denne problemstillingen relevant.

For at campus skal gi effektive rammebetingelser for forskning og undervisning, vil derfor NTNU hevde at det gir god kost/nytte-effekt å beregne en arealnорм for vitenskapelig ansatte, som åpner for faste kontorplasser og høy andel individuelle kontorer.

Behov for rom og kapasitet for samarbeidspartnere

NTNU har vært og er en viktig bidragsyter for å omstille og bygge opp det moderne Norge. NTNU genererer og *tilgjengeliggjør* kunnskap og resultater fra virksomheten for å skape innovative løsninger til praktisk nytte og bærekraftig konkurransekraft for arbeidslivet og samfunnet. NTNU har lang tradisjon for tett samarbeid med både næringsliv og offentlig sektor innen utdanning, forskning og innovasjon. Dette har resultert i verdiskaping i eksisterende og nye næringer så vel som i offentlig sektor gjennom en årrekke, noe som også er dokumentert gjennom rapporten fra Damvad Analytics i 2017². I tillegg har NTNU et tett og viktig samarbeid med SINTEF.

Det er viktige aspekter rundt universitetets rolle som forutsetter at arealer for samhandling med nærings- og arbeidsliv bør være tydeligere og en mer integrert del av planleggingen av ny campus:

- **Departementene** har forventinger til NTNU om bidrag til økt nasjonal innovasjonsevne, både gjennom utdanning av kandidater (inkludert etter- og videreutdanning) med relevant kunnskap og kompetanse for omstilling og utvikling av næringsliv og offentlig sektor,

² Economic impact of research collaborations with NTNU, DAMVAD Analytics 2017

https://www.ntnu.no/documents/1272503658/1276139892/Damvad_Analytics_NTNU_Report_18.01.2017.pdf/6d3b3e8b-c562-4111-8f8e-42a84796c2df

tilgjengeliggjøring og kommersialisering av kunnskap, gjennom resultater fra forskning, og som aktiv bidragsyter med kunnskapsbasert fakta i viktige samfunnsdebatter.

- **Næringsliv** ønsker lettere tilgang til NTNUs kunnskap, kompetanse og infrastruktur for å skape økt konkurransekraft for norske næringer. Dette vil realiseres gjennom tilgang til arealer på campus for tettere integrasjon og samarbeid; investere, teste og samspille for å omsette kunnskapen ved NTNU til nye innovative og bærekraftige løsninger.
- **Offentlig sektor** ønsker tettere integrasjon med NTNU for å øke mulighet for offentlig sektor til å løse framtidige utfordringer med utgangspunkt i forskningsbasert kunnskap på høyt internasjonalt nivå: Økt effektivisering, robotisering og innovasjon i offentlig sektor.
- **Innovasjonsaktører** – Innovasjonssenter, skape ny virksomhet, nye selskaper
- **Eksterne samarbeidspartnere** – SINTEF og andre
- **Studentene** peker på behov for arbeidslivsnær utdanning og at næringslivet blir mer involvert og integrert i studiehverdagen.

Felles arealer for næringslivssamarbeid vil åpne universitetet for samfunnet og være særdeles viktig for at NTNU skal bidra til å omsette kunnskap og resultater til nye innovative løsninger til praktisk nytte og bærekraftig konkurransekraft for samfunnet³.

Felles arealer styrker NTNUs muligheter for å bidra til et nasjonalt løft for økt konkurransekraft i privat sektor og økt mulighet for offentlig sektor til å løse framtidige utfordringer med utgangspunkt i forskningsbasert kunnskap på høyt internasjonalt nivå.

Videre arbeid; Organisering, framdrift og kostnad

NTNUs sterke posisjon i samarbeid med næringslivet og offentlig sektor, bidrar til å omstille Norge. Bedriftene NTNU samarbeider med har i tillegg høyere sysselsetting, omsetning og investeringsnivå enn andre. NTNU mener at samlingen av campus i Trondheim er en mulighet Norge ikke kan la gå videre uten å legge tungt til rette for å kombinere NTNUs kunnskapsfront og næringsens gjennomføringskraft til innovasjon i hele byggenæringens verdikjede. Potensialet ligger i alle faser og i sammenhengen mellom dem; helt fra prosjektutvikling via innovative anskaffelser, industrialisering i byggefasen til forvaltning og bruk av bygningene. NTNU har ledende kompetansemiljø innen relevante fagfelt og en samarbeidstradisjon som ved hensiktsmessig og rettidig involvering vil bidra til kostnadseffektiv, bærekraftig og kvalitetsmessig god realisering av tiltaket og gjøre det til et foregangsprosjekt for framtidige offentlige og private byggeprosjekt.

I lys av dette mener NTNU at det ligger store muligheter for å utvikle prosjektet med god kvalitet, bedre framdrift og kostnad gjennom å utvikle og implementere en prosjektmodell med roller og ansvar tilpasset denne situasjonen og at det må jobbes mot en byggestart så tidlig som mulig.

³ Mer om campusutvikling som en stimulator til innovasjon i studien [Technology campuses and cities](#), Flavia Curvelo Magdaniel, TU Delft, 2016

NTNU mener rapporten sendt til Kunnskapsdepartementet 27. november er for lite ambisiøs og innovativ på disse punktene.

NTNU som nasjonal premissleverandør og verdiskaper

Avslutningsvis vil NTNU fremheve at vi ved siden av NMBU og Norges arktiske universitet har NTNU et nasjonalt mandat.

NTNU forvalter sin rolle som nasjonal premissleverandør samtidig som vi har en faglig bredde med teknologi- og naturvitenskap, humaniora, samfunnsvitenskap, medisin, helsevitenskap, utdanningsvitenskap, arkitektur og kunstnerisk virksomhet. Vår teknisk-naturvitenskapelige hovedprofil, sterke samfunnsvitenskapelige og humanistiske fagdisipliner og tverrfaglige kompetanse gjør at nettopp derfor står vi i en særstilling til å kunne møte de store, sammensatte utfordringene Norge og verdenssamfunnet står overfor. NTNUs virksomhet omfatter over 40 000 studenter og over 7000 årsverk. I 2016 utdannet vi 6800 bachelor- og mastergradskandidater og 366 doktorgrader ble avlagt ved NTNU.

Vi mener derfor at det sammenlignet med andre prosjekter i UH-sektoren er rimelig å konkludere at investeringskostnaden her er relativt nøktern sett opp mot omfang og mulighetene for nasjonal verdiskaping.